

Xã hội tự sát

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Từ khi Donald Trump trở thành tổng thống Hoa Kỳ, tòa Bạch Cung đã trở thành một nơi chốn của hỗn loạn và tê liệt hoàn toàn. Gần đây là vụ Michael Flynn, cố vấn an ninh của Trump mới bổ nhiệm chưa được một tháng đã phải từ chức vì vấn đề liên lạc với Nga và nói láo với phó tổng thống Pence. Vụ này càng làm tăng thêm những bí ẩn về tương quan giữa Trump và Putin của Nga và đưa ra nhiều câu hỏi và là đề tài sốt dẻo cho báo chí và TV không có thiện cảm với Trump.

Stephen Bannon, cố vấn quan trọng nhất của Trump và là kiến trúc sư cho tất cả những chương trình cực hữu quá khích của Trump, đã gọi các cơ quan truyền thông là kẻ thù của quốc gia Hoa Kỳ. Trump cũng tiếp tục dùng Twitter để công kích báo chí và các nhân viên FBI đã tung tin tức ra để làm hại Trump. Một số tờ báo như New York Times, Los Angeles Times và TV như CNN đã bị cấm không cho vào nghe tường trình tin tức với phát ngôn nhân Bạch Cung là Spicer. Chuyện này chưa bao giờ xảy ra trong lịch sử Hoa Kỳ, cho thấy tình trạng thù nghịch giữa chính quyền Trump và truyền thông lên cao độ còn hơn cả thời của Nixon trước kia!

Trong khi đó, nội các của Trump vẫn chưa hoàn thành đầy đủ vì một số cấp bộ trưởng chưa được Quốc Hội thông qua vì quá nhiều lem nhem và nhiều câu hỏi về chuyện làm ăn, chuyện thuế má không được trả lời thỏa đáng. Hiện còn 2000 chức vị chưa có người làm việc vì hoặc chưa được bổ nhiệm hoặc bị ngâm lại để điều tra!

Có nghĩa chính quyền Trump sau hơn một tháng vẫn chưa thành hình! Không lạ gì mọi chuyện đều tê liệt và hết vụ scandal này đến vụ khác tiếp nối. Trong khi đó việc ngăn chặn ty nạn, di dân nhập cảnh lậu và việc cảnh sát di trú gia tăng ruộng bắt đã gây ra nhiều hoang mang và nhiều vụ biểu tình chống đối.

Đây mới chỉ là sơ khởi. Vì với những soạn thảo của Bannon cho Trump đưa ra dưới hình thức sắc lệnh hành pháp, xã hội Hoa Kỳ sẽ đi vào những thay đổi tận gốc rễ. Nơi đó những tư tưởng cực đoan của phe gọi là alt-right, cực hữu tận cùng, do Bannon chủ trương, sẽ đưa Hoa Kỳ vào một xã hội phát xít, dành riêng cho dân da trắng. Và Hoa Kỳ sẽ đi vào thế cô lập hóa, isolationist, để mặc toàn cầu muốn ra sao thì ra, không cần biết đến!

Nhưng tại sao một quốc gia như Hoa Kỳ, cái nôi của dân chủ, tự do, bình đẳng và nhân quyền, có thể đi đến chỗ tự hủy hoại, như thể đã mang một ước muốn tự sát, death wish, đến mức có thể chấp nhận những tư tưởng của phe alt-right, cực hữu đến tận cùng như thế?

Câu trả lời giản dị nhất là vì từ đầu thế kỷ 21 đến nay, xã hội Hoa Kỳ đã thoái hóa đến mức không ai ngờ đến! Một xã hội phát triển hay không sẽ tùy thuộc vào mức tổng sản lượng quốc gia gọi là GDP. Có gia tăng GDP hay không, mức sống của người dân và của xã hội nói chung mới tăng theo được. Từ sau thế chiến đến năm 2000, mức tăng trưởng GDP của Hoa Kỳ trung bình là 2.3% mỗi năm. Nhờ thế Hoa Kỳ phát triển mạnh và đời sống dân chúng mới tiến lên được mấy chục năm nay. Nhưng từ năm 2000 đến 2016, mức tăng của GDP của Hoa Kỳ trung bình dưới 1% mỗi năm. Có nghĩa nếu cứ giữ được đà như trước, mức GDP đáng nhẽ phải tăng hơn 20% so với hiện tại.

Có nghĩa hiện nay Hoa Kỳ không có nhiều cơ hội để dân chúng thăng tiến hơn trước, mọi người bị quan hơn, phải dành dặt nhau để sống, tao nên môi trường cho những hồ hào như của Donald Trump được hoan hô và ủng hộ hết mình! Quan trọng hơn cả là tình trạng thất nghiệp. Con số thất nghiệp chính thức của bộ Lao Động là 4.7% cho tháng vừa qua. Trên bề mặt, đây là con số khả quan, gần như gọi là toàn dụng nhân công, full employment, như thời năm 1965, là thời thịnh vượng nhất. Nhưng đây là con số chỉ tính trên những người có khai báo đang đi kiếm việc. Những người thất nghiệp hoàn toàn, nằm

nhà, không khai báo với bộ Lao Động cao hơn nhiều. Theo Nicholas Eberstadt của ngành kinh tế chính trị học, đăng trên số mới nhất của tờ báo Commentary, con số quan trọng hơn cả là tỷ lệ làm việc, work rates. Cho đến cuối năm 2016, tỷ lệ làm việc ở mức thấp nhất trong vòng 30 năm nay. Số người không làm việc và không khai báo nên không được đưa vào tỷ lệ thất nghiệp chính thức của bộ Lao Động, lên đến mức quá cao. Vì cứ một người đàn ông trong lứa tuổi 25 đến 55 khai báo là đang đi kiếm việc, có đến 3 người đàn ông khác hoàn toàn nằm nhà, không kiếm việc gì cả!

Eberstadt ước tính là nếu mức tỷ lệ làm việc của năm 2016 trở lại như thời của năm 2000, sẽ có thêm 10 triệu người đàn ông hiện đang có công việc. Như vậy trái ngược với tỷ lệ thất nghiệp lạc quan 4.7% của bộ Lao Động, trong vòng 16 năm của thế kỷ 21, công việc làm của người dân đã bị sụp đổ kinh khủng. Đây chỉ là dữ kiện trên người làm việc là đàn ông. Tỷ lệ làm việc của phụ nữ còn xuống thấp nhiều hơn, mặc dù càng ngày càng nhiều phụ nữ đi làm, mức tỷ lệ làm việc của đàn bà bây giờ đã thoái hóa, chỉ còn bằng thời năm 1980, tệ như 37 năm về trước!

Những người thất nghiệp nằm nhà, không khai báo gì cả, gọi là drop-outs của nhân công, làm việc gì để giết thời giờ? Theo một nghiên cứu của Bureau of Labor Statistics, các người thất nghiệp này dùng 2000 giờ một năm để xem TV hay computers, games, dán mắt vào khung hình. Con số 2000 giờ này tương đương với số giờ làm việc của một người đi làm full time! 57% những người đàn ông da trắng drop-outs này sống bằng tiền trợ cấp của chính phủ cho tàn phế, disability. Một nửa số những người này dùng thuốc giảm đau mỗi ngày, thường là ma túy loại opioids. Theo Alan Kruger, kinh tế gia cựu chủ tịch Hội Đồng cố vấn kinh tế cho Obama, trong năm 2016, con số dân drop-outs không đi làm này lên đến 7 triệu người và nửa số dùng ma túy. Không lạ gì vấn đề lạm dụng ma túy đã thành dịch trầm trọng và làm chết nhiều người. Theo cơ quan CDC năm 2015, con số chết vì ma túy tại

Hoa Kỳ đã vượt qua con số chết vì tai nạn hay do súng.

Một khảo cứu của cặp vợ chồng kinh tế gia Anne Case và Angus Deaton, người đã đoạt giải Nobel về kinh tế, cho biết trong 14 năm từ 1999 đến 2013, con số tử vong của đàn ông da trắng tuổi trung lưu tại Hoa Kỳ đã tăng lên rất nhiều, so với tỷ lệ tử vong chung của toàn thể dân chúng. Lý do của các cái chết này là do tử hủ, hư gan vì ghiền rượu và chết vì dùng ma túy. Có nghĩa những người đàn ông da trắng không có công việc drop-outs này đã tuyệt vọng nhiều vì thất nghiệp, rơi vào rượu, ma túy và chán đời tự tử!

Theo một khảo cứu về dân số của Sarah Shannon, cho đến năm 2010, con số người có thành tích ở tù, hoặc đang bị giam hay đã được thả, lên đến 20 triệu người. Cho đến năm 2016, con số này là 23 triệu. Có nghĩa trong xã hội hiện nay, cứ 8 người đàn ông là có 1 người có án tích. Không lạ gì chính tổng thống Obama đã than phiền là xã hội Hoa Kỳ bắt giam bỏ tù quá nhiều người, mass incarcerations!

Xã hội có thăng tiến hay không tùy thuộc vào năng động của người dân trong mọi lãnh vực, nhất là sáng chế, tạo dựng xí nghiệp, tìm cách làm giàu và tạo nên công việc cho người khác. Theo kinh tế gia Tyler Cowen, xã hội Hoa Kỳ hiện nay đã thua kém nhiều so với các thập niên trước. So với năm 1999, bằng sáng chế tại Hoa Kỳ đã giảm đi 25%, chứng tỏ yếu kém khả năng sáng tạo. Con số người trẻ dưới 30 tuổi có cơ sở làm ăn riêng mất đi 65% so với thập niên 1980's. Có nghĩa giới trẻ hiện nay không có tinh thần cầu tiến và hăng hái làm ăn như thời của cha ông trước kia. Ngay cả chuyện bằng lái xe cũng cho thấy dấu hiệu không tốt! Năm 1983, 69% giới trẻ dưới 18 có bằng lái. Hiện nay chỉ còn 50%. Có nghĩa lười hơn, nằm nhà chơi games hay Facebook, không cần lái xe đi đâu nữa cả!!!

Xã hội Hoa Kỳ như vậy đã và đang trên đường thoái hóa dần. Một xã hội với nhiều người thất nghiệp nằm nhà, hưởng tiền trợ cấp tàn phế, dán mắt vào TV hay computers, chơi games cả ngày, chán đời, ghiền rượu, ghiền

ma túy, có tiền án nên càng khó xin việc. Dĩ nhiên những người dân này sẽ uất ức, không còn tin tưởng vào chính quyền và muốn thay đổi càng nhiều càng tốt, muốn ra sao thì ra! Đa số những người này là dân da trắng nghèo, học vấn kém và nặng đầu óc kỳ thị. Dĩ nhiên đây là môi trường lý tưởng cho những hô hào cực hữu quá khích tận cùng. Vì thế đổ lỗi cho di dân, cho mậu dịch quốc tế đã làm họ mất việc làm, đánh động vào những bản năng xấu kém nhất để gia tăng kỳ thị, sẽ đem lại thành công lớn.

Hoa Kỳ trên bề mặt vẫn là siêu cường quốc, có lực lượng quân sự mạnh nhất và lãnh đạo toàn cầu. Nhưng xã hội Hoa Kỳ theo những dữ kiện mới nhất cho thấy đã bị nứt rạn. Sự cách biệt giàu nghèo tại Hoa Kỳ đã đến mức quá đáng, tài sản quốc gia đã nằm trong tay của 1% dân số, sống trong một quả bóng bubble, không cần biết đến xã hội đen xì dưới chân của giới thượng lưu. Trong khi đó 99% dân số còn lại chia nhau những mảnh bánh vụn rơi xuống, dĩ nhiên sẽ bất mãn và đưa đến những phản ứng quá khích và đi đến cực hữu tận cùng.

Đây chính là mô hình cho sự tự sát của một xã hội, tưởng rằng tương lai chỉ là thăng tiến. Nhưng chuyện gì cũng có thể xảy ra, kể cả sự tan rã của quốc gia Hoa Kỳ này vậy!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
www.nguyendinhphung.com
